

ПРЕДЛОГ

На основу члана 66. став 2 Закона о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије („Службени гласник РС”, број 40/21) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 - исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 - УС, 72/12, 7/14 - УС, 44/14 и 30/18 – др. закон),

Влада доноси

УРЕДБУ КОЈОМ СЕ БЛИЖЕ УРЕЂУЈУ ОБАВЕЗЕ У ПОГЛЕДУ ЕКО-ДИЗАЈНА ПРОИЗВОДА КОЈИ УТИЧУ НА ПОТРОШЊУ ЕНЕРГИЈЕ

Предмет, циљ и изузеци од примене

Члан 1.

Овом уредбом ближе се уређују обавезе произвођача, његовог заступника, односно увозника у погледу еко-дизајна производа који утичу на потрошњу енергије, поступак оцењивања усаглашености производа са захтевима еко-дизајна, претпоставка усаглашености, декларација о усаглашености, знак усаглашености и други услови којима се обезбеђује примена захтева еко-дизајна на производе који утичу на потрошњу енергије.

Овом уредбом успоставља се оквир за утврђивање захтева еко-дизајна за производе који утичу на потрошњу енергије, који се прецизирају у техничким прописима/ мерама за спровођење којима се прописују захтеви еко-дизајна за поједине врсте производа.

Циљ ове уредбе је:

- да омогући слободну трговину, без непотребних ограничења, производа који утичу на потрошњу енергије за које су прописани захтеви еко-дизајна,
- да допринесе ефикаснијем коришћењу енергије, заштити животне средине и повећању сигурности снабдевања енергијом.

Ова уредба се не примењује на средства за превоз лица или робе.

Значење израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овој уредби имају следеће значење:

1) „производ који утиче на потрошњу енергије/ производ” је производ који током употребе утиче на потрошњу енергије и који је стављен на тржиште и/или у употребу, укључујући и делове намењене за уградњу у производе који утиче на потрошњу енергије, који су стављени на тржиште и/или у употребу као појединачни делови за купце производа и чији се учинак у погледу животне средине може независно оценити;

2) купац производа/купац је физичко или правно лице или предузетник, који купује, изнајмљује или држи производ за сопствену употребу без обзира да ли поступа у оквиру или ван свог пословања, трговине, заната или професије;

3) „компоненте и склопови” су делови намењени за уградњу у производе који се не стављају на тржиште и/или у употребу као појединачни делови за купце, или чији се учинак у погледу животне средине не може независно оценити;

4) „технички пропис/мера за спровођење” је технички пропис којим министар надлежан за послове енергетике прописује опште или посебне захтеве еко-дизајна, врсту производа на

који се захтеви односе, начин оцењивања усаглашености, као и поступак провере усаглашености производа са захтевима еко-дизајна у сврху тржишног надзора;

5) испорука на тржиште је свако чињење доступним производа који утиче на потрошњу енергије на тржишту Републике Србије ради дистрибуције, потрошње или употребе, у оквиру привредне делатности, са или без накнаде;

6) „пуштање у рад/стављање у употребу” је прво коришћење неког производа у Републици Србији у складу са његовом наменом;

7) „произвођач” је правно лице или предузетник који израђује производ или за кога се производ пројектује и израђује и који ставља тај производ на тржиште под својим именом или трговачким знаком;

8) „заступник произвођача/заступник” је правно лице или предузетник регистрован у Републици Србији, које има писано овлашћење произвођача да у његово име предузима одређене радње;

9) „увозник” је правно лице или предузетник, регистрован у Републици Србији који у свом пословању ставља на тржиште производ из друге земље;

10) „материјали” су сви материјали који се користе током животног циклуса једног производа;

11) „пројектовање производа” је скуп процеса којима се правни, технички, безбедносни, функционални, тржишни или други захтеви које треба да испуњава производ претварају у његове техничке спецификације;

12) „аспект животне средине” је сваки елемент или функција производа који(а) током животног циклуса утиче на животну средину или трпи њен утицај;

13) „утицај на животну средину” је свака промена животне средине која у потпуности или делимично проистиче из производа током његовог животног циклуса;

14) „животни циклус” су узастопне и међусобно повезане фазе производа, почев од коришћења сировина за производњу до коначног одлагања;

15) „поновна употреба” је свака операција којом се производ или његове компоненте, након што су достигли крај прве употребе, користе за исту намену за коју су осмишљени, укључујући даљу употребу производа који је враћен у центар за сакупљање отпада, дистрибутеру, субјекту који рециклира или произвођачу, као и поновна употреба производа након прераде;

16) „рециклажа” је свака операција поновног искоришћења којом се отпад прерађује у производ, материјале или супстанце за првобитну намену или за друге намене, искључујући у сврху искоришћења енергије;

17) „искоришћење енергије” је коришћење сагорљивог отпада (који се не може рециклирати) као средства за производњу енергије путем директног спаљивања, са другим отпадом или без њега, али с искоришћењем топлоте;

18) „отпад” је свака материја или предмет коју држалац одбацује, намерава или је неопходно да одбаци;

19) „опасан отпад” је отпад који по свом пореклу, саставу или концентрацији опасних материја може проузроковати опасност по животну средину и здравље људи и има најмање једну од опасних карактеристика утврђених посебним прописима, укључујући и амбалажу у коју је опасан отпад био или јесте упакован;

20) „еколошки профил” је опис, у складу са применљивим техничким прописом, улаза и излаза (нпр. материјала, емисије и отпада) повезаних са производом кроз животни циклус, који су значајни у погледу утицаја на животну средину и исказани у физичким вредностима које се могу измерити;

21) „учинак у погледу животне средине” производа су резултати које произвођач достигне управљањем аспектима животне средине производа, видљиви у његовој техничкој документацији;

22) „побољшање учинка у погледу животне средине” је процес побољшања учинка у погледу животне средине током узастопних генерација производа, иако не обавезно у погледу свих аспеката животне средине истовремено;

23) „еко-дизајн” је укључивање аспеката животне средине у процес пројектовања производа који утиче на потрошњу енергије, ради побољшања учинка производа на животну средину током његовог целокупног животног циклуса;

24) „захтев еко-дизајна” је сваки захтев у вези са производом или са пројектовањем производа, намењен побољшању његовог учинка у погледу животне средине, или захтев за достављање информација о аспектима животне средине производа;

25) „општи захтев еко-дизајна” је сваки захтев еко-дизајна заснован на еколошком профилу производа као целине, без задатих граничних вредности за поједине аспекте животне средине;

26) „посебан захтев еко-дизајна” је квантификован и мерљив захтев еко-дизајна који се односи на поједине аспекте животне средине производа, као што је потрошња енергије током употребе, израчуната за дату јединицу учинка производа;

27) „хармонизовани стандард” је европски стандард који је донет на основу захтева Европске комисије за примену у хармонизованом законодавству Европске уније;

28) српски стандард је стандард који је донело национално тело за стандардизацију Републике Србије;

29) модул је врста типског поступка оцењивања усаглашености прописаног у хармонизованом законодавству ЕУ, односно у техничким прописима;

Остали изрази који се користе у овој уредби имају значење одређено законом којим се уређује енергетска ефикасност и рационална употреба енергије, или законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

Стављање на тржиште и/или у употребу

Члан 3.

Производи за које су прописани захтеви еко-дизајна могу се ставити на тржиште Републике Србије само ако су усаглашени са захтевима ове уредбе и техничким прописима којима су прописани захтеви еко-дизајна за поједине врсте производа.

Одговорност произвођача

Члан 4.

Произвођач производа за који су прописани захтеви еко-дизајна одговоран је за усаглашеност производа са овом уредбом и применљивим техничким прописом, било да ставља производ на тржиште и/или у употребу под сопственим именом или жигом, или да употребљава производ за сопствене потребе.

Пре него што стави на тржиште и/или у употребу производ за који су прописани захтеви еко-дизајна, произвођач или његов заступник ставља знак усаглашености и издаје декларацију о усаглашености, чиме изјављује и гарантује да производ задовољава све прописане захтеве еко-дизајна.

Одговорност увозника

Члан 5.

У случају када произвођач није регистрован у Републици Србији и нема заступника, увозник је дужан:

- да обезбеди да производ који се ставља на тржиште и/или у употребу буде усаглашен са захтевима ове уредбе и применљивог техничког прописа; и
- да чува и стави на располагање органима тржишног надзора декларацију о усаглашености и техничку документацију о производу.

Одговорност трећег лица

Члан 6.

У одсуству произвођача, његовог заступника или увозника, за усаглашеност производа са овом уредбом и применљивим техничким прописом одговорно је свако правно лице или предузетник који ставља производ на тржиште и/или у употребу.

Знак усаглашености

Члан 7.

Производ који је усаглашен са овом уредбом и применљивим техничким прописом означава се знаком усаглашености.

Знак усаглашености је:

- 1) Српски знак усаглашености (у даљем тексту: Српски знак);
- 2) СЕ знак;

Облик, изглед и садржај знака усаглашености из става 2. овог члана у складу је са законом којим се уређују технички захтеви за производе и прописом којим се уређују начин спровођења оцењивања усаглашености, садржај исправе о усаглашености, као и облик, изглед и садржај знака усаглашености.

Забрањено је означити производ другим знаком на начин који код потрошача или другог корисника ствара заблуду да се ради о знаку усаглашености, или на начин који смањује видљивост, односно читљивост знака усаглашености.

Изузетно од става 1. овог члана, производ који није усаглашен са захтевима еко-дизајна може се приказивати на сајмовима, изложбама и другим местима за излагање, ако је у његовој близини видљиво назначено да пре стављања на тржиште и/или у употребу мора бити усаглашен са прописаним захтевима еко-дизајна.

Декларација о усаглашености

Члан 8.

Декларација о усаглашености производа са захтевима ове уредбе и применљивог техничког прописа мора да садржи следеће елементе:

- 1) пословно име, односно име или назив и адресу седишта произвођача или заступника;
- 2) јединствени идентификациони број производа;

3) опис производа (може бити праћен фотографијом, ако је то одговарајуће) који садржи назив, марку, тип, односно модел или друге податке, ради ближе идентификације производа;

4) назив државе у којој је производ произведен;

5) назив техничког прописа на основу које је оцењена усаглашеност предметног производа, укључујући и број „Службеног гласила Републике Србије” у коме је тај пропис објављен;

6) податке о примењеним стандардима или техничким спецификацијама на које се мера за спворођење позива, а у односу на које се изјављује да постоји усаглашеност;

7) идентификацију и потпис овлашћеног лица, одговорног за издавање декларације у име произвођача или његовог заступника;

8) место и датум издавања декларације.

Општи и посебни захтеви еко-дизајна

Члан 9.

Техничким прописом утврђују се одговарајући општи и/или посебни захтеви еко-дизајна за поједину врсту производа, у складу са методама за утврђивање општих и посебних захтева еко-дизајна које су прописане овом уредбом.

Метода за утврђивање општих захтева еко-дизајна описана је у Прилогу 1- Метода за утврђивање општих захтева еко-дизајна, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део.

Метода за утврђивање посебних захтева еко-дизајна описана је у Прилогу 2 – Метода за утврђивање посебних захтева еко-дизајна, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део.

Техничким прописом може се прописати да не постоје захтеви еко-дизајна за одређене параметре еко-дизајна наведене у тачки 1 Прилога 1 овог правилника.

Захтеви техничког прописа формулишу се на начин да органи тржишног надзора могу извршити проверу усаглашености производа с тим захтевима, при чему се наводи да ли се поступак провере у сврху тржишног надзора врши на производу или на основу техничке документације.

Садржина техничких прописа из области еко-дизајна описана је у Прилогу 5 – Садржина техничких прописа из области еко-дизајна, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део.

Произвођач доставља информације у складу са тачком 2. Прилога 1 ове уредбе (Захтеви у вези с достављањем информација) на српском језику.

Информације из става 7. овог члана могу бити и на неком од службених језика Европске уније.

Информације из става 7. овог члана могу се доставити и помоћу хармонизованих симбола односно признатих шифара или помоћу других мера, имајући у виду тип предвиђеног купца производа и природу информација које треба саопштити.

Слободно кретање

Члан 10.

На основу захтева еко-дизајна који се односе на параметре еко-дизајна из тачке 1. Прилога 1 ове уредбе који су обухваћени применљивим техничким прописом не може се забранити, ограничити или спречити стављање на тржиште и/или у употребу производа који је

усаглашен са одговарајућим одредбама применљивог техничког прописа и има знак усаглашености у складу са чланом 7. ове уредбе.

Примена става 1. овог члана не доводи у питање захтеве у погледу енергетских својстава и захтеве у погледу система у складу са законом којим се уређују планирање и изградња.

На основу захтева еко-дизајна који се односе на параметре еко-дизајна из тачке 1. Прилога 1 ове уредбе који су обухваћени применљивим техничким прописом не може се забранити, ограничити или спречити стављање на тржиште и/или у употребу производа који има знак усаглашености у складу са чланом 7. ове уредбе и за који применљиви технички пропис наводи да захтев за еко-дизајн није потребан.

Корективне радње

Члан 11.

У случајевима када постоје јаке индикације о могућој неусаглашености производа са захтевима еко-дизајна, објављује се образложено оцењивање усаглашености производа које може бити извршено од стране тела за оцењивање усаглашености, како би, по потреби, благовремено биле предузете корективне радње у циљу постизања пуне усаглашености.

Заштитна клаузула

Члан 12.

Ако се утврди да производ који има знак усаглашености из члана 7. ове уредбе и који се користи у складу са наменом не задовољава захтеве еко-дизајна прописане овом уредбом и применљивим техничким прописом, произвођач или његов заступник имају обавезу да усагласе производ са тим захтевима.

Ако произвођач или његов заступник не усагласе производ са захтевима из става 1. овог члана, надлежни орган тржишног надзора доноси одлуку којом ограничава или забрањује стављање на тржиште и/или у употребу производа, или на други начин осигурава да се производ повуче са тржишта.

Одлука из става 2. овог члана мора бити образложена и одмах се саопштава странки на коју се односи, уз обавештење о правном леку који странки стоји на располагању, у складу са законом којим се уређује тржишни надзор.

Размена информација и обавештења о мерама предузетим на основу става 2. овог члана врши се у складу са законом којим се уређује тржишни надзор.

Поступак оцењивања усаглашености

Члан 13.

Произвођач или његов заступник пре стављања на тржиште и/или у употребу производа за који су прописани захтеви еко-дизајна спроводи поступак оцењивања усаглашености производа са свим релевантним захтевима применљивог техничког прописа.

Произвођач или његов заступник могу изабрати један од следећих поступака за оцењивање усаглашености, како је то наведено у применљивом техничком пропису:

1) Интерну контролу пројектовања из Прилога 3 - Интерна контрола пројектовања, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део и

2) Систем менаџмента за оцењивање усаглашености из Прилога 4 – Систем менаџмента за

оцењивање усаглашености, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана, када је то прописано одговарајућим техничким прописом, може се захтевати и други начин оцењивања усаглашености производа, у складу са законом о техничким захтевима за производе и модулом дефинисаним прописом којим се уређује начин спровођења оцењивања усаглашености.

Ако је производ на који се односи применљиви технички пропис пројектовала организација која је регистрована за систем ЕМАС у складу са законом којим се уређује заштита животне средине, претпоставља се да систем менаџмента те организације задовољава захтеве из Прилога 4 ове уредбе.

Ако је производ на који се примењује технички пропис пројектовала организација чији систем менаџмента укључује функцију пројектовања производа и који је усаглашен са релевантним српским стандардима којима се преузимају одговарајући хармонизовани стандарди, а чији су бројеви објављени у „Службеном гласнику Републике Србије”, сматра се да је тај систем менаџмента у складу са одговарајућим захтевима из Прилога 4 ове уредбе.

Документација о оцењивању усаглашености

Члан 14.

Након стављања на тржиште и/или у употребу производа који је усаглашен са применљивим техничким прописом, произвођач и/или његов заступник у обавези је да у периоду од десет година од производње последњег таквог производа чува релевантну документацију у вези са извршеним оцењивањем усаглашености и издатом декларацијом о усаглашености, за потребе провере у сврху тржишног надзора.

Произвођач и/или његов заступник ставља на располагање документацију из става 1. овог члана у року од десет дана од дана пријема захтева надлежног органа тржишног надзора.

Документација о оцењивању усаглашености и декларација о усаглашености написане су на српском језику.

Претпоставка усаглашености

Члан 15.

Сматра се да производ који има знак усаглашености из члана 7. ове уредбе испуњава захтеве еко-дизајна у складу са овом уредбом и применљивим техничким прописом.

Сматра се да је производ усаглашеним са захтевима из става 1. овог члана и у следећим случајевима:

- када су у производњи производа примењени српски стандарди којим су преузимају одговарајући хармонизовани стандарди, са којима је усклађен применљив технички пропис;
- када је производу додељен еколошки знак у складу са законом којим се уређује заштита животне средине, а захтеви за доделу тог знака у складу су са захтевима применљивог техничког прописа.

Стандарди

Члан 16.

Странама које учествују у примени ове уредбе и техничких прописа из области еко-дизајна омогућава се да учествују у поступку доношења српских стандарда којима се преузимају одговарајући хармонизовани стандарди релевантни за област еко-дизајна.

Ако се у примени техничких прописа из области еко-дизајна утврди да српски стандард којим се преузима одговарајући хармонизовани стандард није у потпуности усклађен са захтевима применљивог техничког прописа који упућује на његову примену, о томе се без одлагања обавештава национално тело за стандардизацију Републике Србије.

Захтеви за компоненте и склопове

Члан 17.

Техничким прописом може бити прописана обавеза произвођача или његовог заступника који ставља на тржиште и/или у употребу саставне делове или склопове, да произвођачу пружи релевантне податке о саставу материјала, као и о потрошњи енергије, материјала и/или ресурса саставних делова или склопова.

Мала и средња правна лица

Члан 18.

Програми помоћи малим и средњим правним лицима подржавају иницијативе које тим правним лицима помажу да укључе у пројектовање производа аспекте животне средине, као и енергетску ефикасност, у циљу усаглашавања са захтевима ове уредбе и применљивог техничког прописа.

Информисање потрошача

Члан 19.

У складу са применљивим техничким прописом произвођачи обезбеђују, у облику који сматрају прикладним, да купци производа добију:

- потребне информације о одрживој употреби производа; и
- ако то захтева применљиви технички пропис, информације о еколошком профилу производа и користима од еко-дизајна.

Поверљивост

Члан 20.

Захтеви у погледу достављања информација од стране произвођача и/или његовог заступника из члана 17. ове уредбе и тачке 2. Прилога 1 ове уредбе морају бити сразмерни и поштовати правила поверљивости, у складу са прописима којима се уређује пословна тајна.

Прелазне одредбе

Члан 21.

Од дана почетка примене овог правилника до дана ступања на снагу АСАА споразума за производе на које се примењује овај правилник или, ако тај уговор не буде закључен, до дана приступања Републике Србије Европској унији, означавање усаглашености обавља се

стављањем Српског знака усаглашености у складу са овим правилником и посебним прописима.

Од дана ступања на снагу АСАА споразума за производе на које се примењује овај правилник или, ако тај уговор не буде закључен, од дана приступања Републике Србије Европској унији, означавање усаглашености обавља се стављањем СЕ знака у складу са овим правилником и посебним прописима.

Члан 22.

Од дана ступања на снагу АСАА споразума за производе на које се примењује овај правилник или, ако тај уговор не буде закључен, од дана приступања Републике Србије Европској унији:

- примењују се одредбе члана 10. ове уредбе;
- речи „на српском језику” у одредбама члана 14. став 3. ове уредбе имаће значење: „на српском језику, односно на језику који надлежни орган и потрошач може лако разумети, како је одређено у држави чланици Европске уније у којој се производ испоручује на тржишту”;
- речи: „Република Србија”, у употребљеном падежу у одредбама члана 2. став 1. тач. 4)-5) и тач.7)-8), члана 3, члану 5. и у Прилога 5 тачка 8. ове уредбе, имаће значење: „Европска унија”, у истом падежу;
- речи „српски стандард којим се преузима одговарајући хармонизовани стандард” у одредбама члана 13. став 5, члана 15. став 2. алинеја 1, члана 16. и у Прилогу 5 тачка 5. ове уредбе, у употребљеном падежу и броју, имаће значење: „хармонизовани стандард”, у истом падежу и броју;
- речи: „Службени гласник Републике Србије” у одредбама члана 8. став 1. тачка 5) и члана 13. став 5. ове уредбе, у употребљеном падежу, имаће значење: „Службени лист Европске уније”, у истом падежу;
- речи „друга земља” у одредбама члана 2. став 1. тачка 8) и у Прилогу 2 став 5. ове уредбе, у употребљеном падежу и броју, имаће значење: „трећа земља”, у истом падежу и броју.

Завршна одредба

Члан 23.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

В Л А Д А

ПРЕДСЕДНИК

Ана Брнабић, с.р.

МЕТОДА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ОПШТИХ ЗАХТЕВА ЕКО-ДИЗАЈНА

Општи захтеви еко-дизајна имају за циљ побољшање учинка производа у погледу животне средине, са нагласком на значајним аспектима животне средине, при чему се не дефинишу граничне вредности. Метода из овог прилога примењује се када није погодно дефинисати граничне вредности за групу производа која се испитује. Идентификовани значајни аспекти животне средине наводе се у применљивом техничком пропису.

У техничком пропису, зависно од врсте производа на који се односи, прецизирају се релевантни параметри еко-дизајна, захтеви у вези са достављањем информација, као и захтеви за произвођача, у складу са, респективно: параметрима еко-дизајна наведеним у тачки 1 овог прилога, захтевима у вези с достављањем информација наведеним у тачки 2. овог прилога и захтевима за произвођаче наведеним у тачки 3. овог прилога.

1. Параметри еко-дизајна за производе

1) Значајни аспекти животне средине који односе се на пројектовање идентификују се у следећим фазама животног циклуса:

- а) избор и коришћење сировина;
- б) производња;
- в) паковање, транспорт и дистрибуција;
- г) монтажа и одржавање;
- д) употреба; и
- е) крај животног века у којој се налази производ који је достигао краја прве употребе до коначног одлагања.

2) За сваку од фаза наведених у подтачки 1) ове тачке оцењују се следећи аспекти животне средине :

- а) предвиђена потрошња материјала, енергије и других ресурса, као што је свежа вода;
- б) предвиђене емисије у ваздух, воду или земљиште;
- в) предвиђено загађење путем физичких ефеката, као што су: бука, вибрације, зрачење, електромагнетна поља;
- г) очекивана производња отпадног материјала; и
- е) могућност за поновну употребу, рециклажу и искоришћење материјала и/или енергије узимајући у обзир прописе којима се уређује област управљања отпадом од електричних и електронских производа.

3) За процену потенцијала за побољшање аспеката животне средине из подтачке 2) ове

тачке користе се по потреби следећи параметри, допуњени ако треба другим параметрима:

- а) маса и запремина производа;
- б) коришћење материјала добијених из активности рециклаже;
- в) потрошња енергије и воде током животног циклуса;
- г) употреба супстанци које су класификоване као опасне по здравље и/или животну средину у складу са прописима којима се уређује област класификације, паковања и означавања опасних материја и узимајући у обзир прописе о ограничењу у погледу стављања на тржиште и у употребу опасних материја и препарата.

д) количина и природа потрошних материјала потребних за правилну употребу и одржавање производа;

ђ) једноставност поновне употребе и рециклирања производа, изражена: бројем употребљених материјала и компоненти, бројем стандардних компоненти, потребним временом за растављање, сложеношћу алата потребних за растављање, употребом стандарда кодирања компоненти и материјала за препознавање које су од њих погодне за поновну употребу и рециклирање (укључујући означавање пластичних делова у складу са ИСО стандардима), употребном материјала које је једноставно рециклирати, једноставним приступом вредним и другим саставним деловима и материјалима које је могуће рециклирати; једноставним приступом компонентама и материјалима који садрже опасне материје;

е) уградња коришћених компоненти;

ж) избегавање техничких решења која су штодљива за поновну употребу и рециклирање компоненти и целих уређаја;

з) продужење животног века изражено кроз: најкраћи гарантован животно век, најкраће време расположивости резервних делова, модуларност, могућност унапређивања, могућност поправке;

и) количина произведеног отпада и количина произведеног опасног отпада;

ј) емисије у ваздух (гасови са ефектом стаклене баште, супстанце које изазивају закисељавање, испарива органска једињења, супстанце које оштећују озонски омотач, трајни органски загађивачи, тешки метали, фине и лебдеће честице);

к) емисије у воду (тешки метали, супстанце са штетним утицајем на равнотежу кисеоника, постојани органски загађивачи); и

л) емисије у земљиште (посебно истицање и изливање опасних супстанци током употребе производа и могућност испирања производа у фази отпада).

2. Захтеви у вези с достављањем информација

У техничком пропису може се захтевати од произвођача да достави информације које могу да утичу на начин руковања производом, на његову употребу или рециклирање од стране лица која нису произвођач. Те информације према потреби могу бити:

а) информације пројектанта у вези са производним поступком;

б) информације намењене купцима о значајним карактеристикама и учинку у погледу животне средине, приложене уз производ који се ставља на тржиште, како би купци могли да упоређују аспекте животне средине производа;

в) информације намењене потрошачима о начину монтирања, употребе и одржавања производа, како би његов утицај на животну средину био сведен на најмању меру и како би се обезбедио оптималан очекивани животно век производа, информације о начину враћања производа на крају животног века, као и, по потреби, информације о периоду доступности резервних делова и могућностима унапређивања производа; и

г) информације о постројењима за растављање, рециклирање или одлагање на крају животног века производа.

3. Захтеви за произвођача

1) Приликом разматрања аспеката животне средине који су у техничком пропису идентификовани као аспекти на које се у фази пројектовања може утицати у значајној мери, произвођачи производа оцењују модел производа током његовог целокупног животног циклуса, на основу реалних претпоставки о уобичајеним условима и предвиђеној употреби. Остали аспекти животне средине могу се испитати на добровољној бази.

На основу поменутог оцењивања, произвођач утврђује еколошки профил производа који се заснива на важним карактеристикама производа у погледу животне средине, као и улазима/ излазима у току животног циклуса, исказаним у физичким вредностима које се могу измерити.

2) Произвођач користи поменуто оцењивање за вредновање алтернативних пројектних решења и остварени учинак у погледу животне средине производа у односу на задате референтне вредности.

Избором одређеног пројектног решења мора се постићи разумна равнотежа између различитих аспеката животне средине, као и између аспеката животне средине и других одговарајућих разматрања, као што су безбедност и здравље, технички захтеви за функционалност, квалитет и учинак, као и економских аспеката, укључујући трошкове производње и могућност пласирања на тржиште, при чему се поштују сви важећи прописи у погледу усаглашености производа.

МЕТОДА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ПОСЕБНИХ ЗАХТЕВА ЕКО-ДИЗАЈНА

Посебни захтеви еко-дизајна имају за циљ побољшање појединих аспеката животне средине производа. То могу бити захтеви за смањену потрошњу датог ресурса, као што је, у зависности од случаја, ограничење употребе неког ресурса у разним фазама животног циклуса (нрп. ограничење потрошње воде у фази употребе, или ограничење количина датог материјала уграђеног у производ, или захтев за минималним количинама рециклираног материјала).

У посебним захтевима еко-дизајна за производ на који се односи применљив технички пропис, идентификују се релевантни параметри еко-дизајна међу параметрима из тачке 1. Прилога 1 ове уредбе и утврђују се нивои тих захтева, на следећи начин:

На основу техничке, економске и анализе у погледу животне средине одабира се извештај број модела предметног производа на тржишту и идентификују се техничке опције за побољшање његовог учинка у погледу животне средине, при чему се води рачуна о економској одрживости опција и избегава знатно смањење учинка производа или корисности за потрошаче.

Техничком, економском и анализом у погледу животне средине такође се идентификују, са становишта аспеката животне средине који се разматрају, производи и технологије са најбољим учинком који су доступни на тржишту.

Учинак производа који су доступни на међународном тржишту и референтне вредности задате у правним системима других земаља такође се узимају у обзир приликом анализе, као и при утврђивању захтева.

На основу поменуте анализе и узимајући у обзир економску и техничку изводљивост, као и потенцијал за побољшање, предузимају се конкретне мере са циљем да се утицај производа на животну средину сведе на најмању могућу меру.

Што се тиче потрошње енергије током употребе, мора се утврдити ниво енергетске ефикасности или потрошње енергије репрезентативних модела производа, при којима се постижу минимални трошкови животног циклуса за потрошача, узимајући у обзир последице по друге аспекте животне средине. У методи анализе трошкова животног циклуса користи се реална дисконтна стопа за производ, која се заснива на збиру варијација куповне цене (која је резултат варијација у индустријским трошковима) и оперативних трошкова, који проистичу из различитих нивоа опција техничког побољшања, дисконтованих током века трајања репрезентативних модела производа који се разматрају. Оперативни трошкови покривају пре свега потрошњу енергије, као и потрошњу других ресурса, као што су вода или детерџенти.

Како би се проверило да ли има значајних промена и да ли су укупни закључци поуздани, врши се анализа осетљивости која обухвата релевантне факторе, као што су цена енергије или других ресурса, трошкови сировина или трошкови производње, дисконтне стопе и, у зависности од случаја, екстерни трошкови у вези са животном средином, у које спада смањење емисије гасова са ефектом стаклене баште. Захтев се прилагођава сходно томе.

Слична методологија се може применити и на друге ресурсе, као што је вода.

ИНТЕРНА КОНТРОЛА ПРОЈЕКТОВАЊА

1. У овом прилогу описује се поступак којим произвођач или његов заступник који извршава обавезе наведене у тачки 2. овог прилога гарантује и изјављује да производ задовољава одговарајуће захтеве применљивог техничког прописа. Декларација о усаглашености може да се односи на један или више производа. Произвођач је у обавези да чува декларацију о усаглашености.

2. Произвођач мора да комплетира досије техничке документације који омогућава оцењивање усаглашености производа са захтевима применљивог техничког прописа.

Поменута документација нарочито садржи:

а) општи опис производа и његову намену;

б) резултате релевантног истраживања о процени утицаја на животну средину које је произвођач спровео и /или упућивање на литературу о процени утицаја на животну средину или студије случаја, које је произвођач користио приликом вредновања, документовања и одабирања решења за пројектовање производа;

в) еколошки профил производа, ако то захтева применљив технички пропис;

г) елементе спецификације пројектовања производа који се односе на аспекте животне средине приликом пројектовања;

д) списак одговарајућих стандарда из члана 16. ове уредбе, који су примењени у потпуности или делимично, као и опис решења изабраних ради испуњавања захтева применљивог техничког прописа у случају када нису примењени поменути стандарди, или када ти стандарди не задовољавају у потпуности захтеве применљивог техничког прописа.

ђ) копију информација о аспектима животне средине пројектовања производа, које се достављају у складу са захтевима из тачке 2. Прилога 1 ове уредбе;

е) резултате извршених мерења у вези са захтевима еко-дизајна, укључујући појединости о усаглашености тих мерења са захтевима еко-дизајна из применљивог техничког прописа.

3. Произвођач предузима све потребне мере како би производ био направљен у складу са пројектним спецификацијама из тачке 2. овог прилога и усаглашен са захтевима применљивог техничког прописа.

СИСТЕМ МЕНАЏМЕНТА ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ

1. У овом прилогу описује се поступак којим произвођач који извршава обавезе из тачке 2. овог прилога гарантује и изјављује да производ задовољава захтеве применљивог техничког прописа. Декларација о усаглашености може се односити на један или више производа. Произвођач је у обавези да чува декларацију о усаглашености.

2. Систем менаџмента за оцењивање усаглашености (у даљем тексту: систем менаџмента) може се користити за оцењивање усаглашености под условом да произвођач примењује елементе у погледу животне средине наведене у тачки 3. овог прилога.

3. Елементи у погледу животне средине система менаџмента

У овој тачки специфицирају се елементи система менаџмента и поступак у којем произвођач доказује да је производ усаглашен са захтевима применљивог техничког прописа.

3.1. Политика учинка производа у погледу животне средине

Произвођач мора бити у стању да докаже усаглашеност производа са захтевима применљивог техничког прописа. Произвођач такође мора бити у стању да пружи оквир за утврђивање и преиспитивање циљева и индикатора учинка производа у погледу животне средине у циљу побољшања укупног учинка производа у погледу животне средине.

Све мере које је произвођач донео ради побољшања укупног учинка производа у погледу животне средине, као и, ако применљив технички пропис то захтева, утврђивање еколошког профила производа кроз пројектовање и производњу, морају бити систематично и уредно документовани у облику писаних процедура и инструкција.

Поменуте процедуре и инструкције нарочито на одговарајући начин наводе:

а) списак докумената који се морају припремити за доказивање усаглашености производа и, у зависности од случаја, ставити на располагање;

б) циљеве и индикаторе учинка производа у погледу животне средине, као и организациону структуру, одговорности, овлашћења менаџмента и алокације ресурса с обзиром на њихову примену и одржавање;

в) провере и испитивања које се врше након производње ради провере учинка производа у поређењу са индикаторима учинка у погледу животне средине;

г) поступак контролисања захтеване документације и обезбеђивање њеног ажурирања;

и

д) методе за проверу примене и ефикасности елемената у погледу животне средине система менаџмента.

1.2. Планирање

Произвођач мора успоставити и одржавати:

а) процедуре за утврђивање еколошког профила производа;

б) циљеве и индикаторе учинка у погледу животне средине производа који узимају у обзир

технолошке опције, као и техничке и економске захтеве; и

в) програм за достизање тих циљева.

3.3. Спровођење и документовање

3.3.1. Документација о систему менаџмента задовољава нарочито следеће захтеве:

а) одговорности и овлашћења су документовани, како би се обезбедио ефективни учинак производа у погледу животне средине, као и извештавање о делотворности тог учинка у циљу његовог преиспитивања и побољшања;

б) морају се израдити документи који наводе технике контроле и провере пројектовања које се примењују, као и процесе и системске мере који су коришћене приликом пројектовања производа; и

в) произвођач мора успоставити и одржавати информације које описују кључне елементе у погледу животне средине система менаџмента и процедуре за контролу свих захтеваних докумената.

3.3.2. Документација о производу нарочито садржи:

а) општи опис производа и његову предвиђену намену;

б) резултате релевантног истраживања о процени утицаја на животну средину које је спровео произвођач /или упућивања на литературу о процени утицаја на животну средину или студије случаја, које је произвођач користио приликом вредновања, документовања и одабира решења за пројектовање производа;

в) еколошки профил производа, ако то захтева применљив технички пропис;

г) документацију која садржи резултате извршених мерења у вези са захтевима еко-дизајна, укључујући појединости о усаглашености тих мерења са захтевима еко-дизајна из применљивог техничког прописа;

д) произвођач мора да утврди спецификације које посебно наводе стандарде који су примењени; у случају када се стандарди из члана 16. ове уредбе не примењују или не задовољавају у потпуности захтеве применљивог техничког прописа, произвођач мора да докаже на који начин је обезбедио усаглашеност; и

ђ) копију информација о аспектима животне средине пројектовања производа које се достављају у складу са захтевима из тачке 2. Прилога 1 ове уредбе.

3.4. Провера и корективна радња

3.4.1. Произвођач мора:

а) да предузме све потребне мере којима обезбеђује да производ буде направљен у складу са пројектним спецификацијама и усаглашен са захтевима применљивог техничког прописа;

б) да успостави и одржава процедуре за испитивање и решавање неусаглашености и спроведе измене у документованим процедурама након корективног деловања; и

в) да најмање сваке треће године спроведе потпуну интерну проверу система менаџмента у вези са његовим елементима у погледу животне средине.

САДРЖИНА ТЕХНИЧКИХ ПРОПИСА ИЗ ОБЛАСТИ ЕКО-ДИЗАЈНА

У техничком пропису из области еко-дизајна нарочито се наводе:

1. тачна дефиниција врсте или више врста производа на који се технички пропис односи;
  2. захтеви еко-дизајна за производ на који се технички пропис односи, поступне или прелазне мере или рокови, и то:
    - а) у случају општих захтева еко-дизајна, релевантне фазе и релевантни аспекти који су одабрани међу аспектима наведеним у тачки 1. подтач. 1) и 2) Прилога 1 ове уредбе, са примерима параметара који су одабрани међу параметрима наведеним у тачки 1. подтачка 3) Прилога 1 ове уредбе, који служе као репер приликом оцењивања побољшања у вези са идентификованим аспектима животне средине;
    - б) у случају посебног(их) захтева еко-дизајна, његов (њихове) ниво(е);
  3. параметре еко-дизајна из тачке 1. Прилога 1 ове уредбе у погледу којих никакви захтеви еко-дизајна нису потребни;
  4. захтеве у односу на монтажу производа у случају када директно утиче на учинак производа у погледу животне средине;
  5. стандарде за мерење и/или методе мерења које треба користити; када постоје, морају се користити српски стандарди којима су преузети одговарајући хармонизовани стандарди;
    - б) појединости о оцењивању усаглашености у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе о оцењивање усаглашености, и то:
      - а) ако је (су) модул(и) који се примењује(у) различит(и) од модула А у складу са прописом којим се прописује начин спровођења оцењивања усаглашености, факторе који утичу на избор одређеног поступка;
      - б) у зависности од случаја, критеријуме за одобравање и/или сертификацију коју врши трећа страна;
- Ако су другим захтевима које је потребно испунити у вези са знаком усаглашености за исти производ, утврђени други модули, модул који је наведен у техничком пропису има предност у вези са захтевом на који се односи.
7. захтеви у погледу информација које достављају произвођачи, пре свега о елементима техничке документација који су потребни за олакшавање провере усаглашености производа са техничким прописом;
  8. трајање прелазног периода у којем је произвођач, његов заступник или увозник који ставља производ на тржиште Републике Србије у обавези да испуни обавезе у погледу усаглашености производа са захтевима техничког прописа.